HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a zecea)

6 martie 2025 *

„Trimitere preliminară – Mediu – Directiva 2011/92/UE – Evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului – Articolul 2 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (2) – Proiecte care intră sub incidența anexei II – Proiecte de amenajare urbană – Articolul 4 alineatele (4) și (5) – Obligațiile inițiatorului proiectului și ale autorității competente în situația în care statul membru în cauză decide să solicite luarea unei decizii în cazul unor astfel de proiecte în conformitate cu alineatele (4) și (5) – Luarea în considerare a observațiilor prezentate de un terț, care indică un impact potențial al proiectului în cauză asupra unei specii de animale care intră sub incidența protecției riguroase prevăzute la articolul 12 din Directiva 92/43/CEE”

În cauza C-41/24,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de High Court (Înalta Curte, Irlanda), prin decizia din 1 decembrie 2023, primită de Curte la 22 ianuarie 2024, în procedura

Waltham Abbey Residents Association

împotriva

An Bord Pleanála,

Irlanda,

The Attorney General,

cu participarea:

O’Flynn Construction Co. Unlimited Company,

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din domnul D. Gratsias, președinte de cameră, și domnii J. Passer (raportor) și B. Smulders, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

* Limba de procedură: engleza.

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Waltham Abbey Residents Association, de J. Devlin, SC, J. Kenny, BL, și D. Healy, solicitor;

– pentru An Bord Pleanála, de B. Foley, SC, A. Carroll, BL, și P. Reilly, solicitor;

– pentru Irlanda, de M. Browne, Chief State solicitor, S. Finnegan, K. Hoare și A. Joyce, în calitate de agenți, asistați de D. McGrath, SC, F. Valentine, SC, și E. O'Callaghan, BL;

– pentru Comisia Europeană, de M. Noll-Ehlers și N. Ruiz García, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatei generale,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (JO 2012, L 26, p. 1), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 (JO 2014, L 124, p. 1) (denumită în continuare „Directiva 2011/92").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Waltham Abbey Residents Association, o asociație a rezidenților, pe de o parte, și An Bord Pleanála (Agenția de Amenajare a Teritoriului, Irlanda) (denumită în continuare „agenția"), Irlanda și Attorney General (Procurorul General, Irlanda), pe de altă parte, în legătură cu o autorizație acordată de agenție privind un proiect de amenajare strategică pentru construirea de locuințe rezidențiale.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2011/92

3 Considerentele (7)-(9) ale Directivei 2011/92 au următorul cuprins:

„(7) Aprobarea de dezvoltare a proiectelor publice și private care pot avea efecte semnificative asupra mediului ar trebui acordată numai după ce s-a efectuat o evaluare a posibilelor efecte semnificative ale acestor proiecte asupra mediului. […]

(8) Anumite tipuri de proiecte prezintă efecte importante asupra mediului și acestea ar trebui să constituie în general obiectul unor evaluări sistematice.

(9) Alte tipuri de proiecte pot să nu prezinte efecte semnificative asupra mediului în orice situație și acele proiecte ar trebui evaluate dacă statele membre consideră că ar putea avea efecte semnificative asupra mediului.”

4 Articolul 2 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Statele membre adoptă toate măsurile necesare pentru a asigura că, înaintea acordării aprobării de dezvoltare, proiectele care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului, în temeiul, între altele, al naturii, al dimensiunii și al localizării lor, fac obiectul unei cereri de aprobare de dezvoltare și al unei evaluări a efectelor lor asupra mediului. Respectivele proiecte sunt definite la articolul 4.”

5 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din directiva menționată:

„Evaluarea impactului asupra mediului identifică, descrie și evaluează într-o manieră corespunzătoare, în funcție de fiecare caz, efectele semnificative directe și indirecte ale unui proiect asupra următorilor factori:

[…]

(b) biodiversitatea, acordând o atenție specială speciilor și habitatelor protejate în temeiul Directivei 92/43/CEE [a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO 1992, L 206, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 109), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2013/17/UE din 13 mai 2013 (JO 2013, L 158, p. 193) (denumită în continuare «Directiva 92/43»)] și al Directivei 2009/147/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO 2010, L 20, p. 7)];

[…]”

6 Articolul 4 din Directiva 2011/92 prevede:

„(1) Sub rezerva articolului 2 alineatul (4), proiectele enumerate în anexa I se supun unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10.

(2) Sub rezerva articolului 2 alineatul (4), pentru proiectele enumerate în anexa II, statele membre stabilesc dacă proiectul trebuie supus unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10. Statele membre stabilesc aceasta:

(a) pe baza unei analize de la caz la caz

sau

(b) pe baza pragurilor sau a criteriilor fixate de statul membru.

Statele membre pot decide aplicarea ambelor proceduri menționate la literele (a) și (b).

(3) Atunci când se efectuează o analiză de la caz la caz sau se prevăd praguri sau criterii în sensul alineatului (2), se ține seama de criteriile de selecție relevante stabilite la anexa III. Statele membre pot stabili praguri sau criterii pentru a hotărî când nu trebuie supuse proiectele deciziei în conformitate cu alineatele (4) și (5) sau evaluării impactului asupra mediului și/sau praguri sau criterii pentru a hotărî când sunt supuse, în orice caz, proiectele unei evaluări a impactului asupra mediului fără a face obiectul unei decizii în conformitate cu alineatele (4) și (5).

(4) În cazul în care statele membre decid să solicite luarea unei decizii în cazul proiectelor enumerate în anexa II, inițiatorul proiectului furnizează informații cu privire la caracteristicile proiectului și la efectele sale semnificative probabile asupra mediului. Lista detaliată a informațiilor care trebuie furnizate este specificată în anexa IIA. După caz, inițiatorul proiectului ține seama de rezultatele disponibile ale altor evaluări relevante ale efectelor asupra mediului efectuate în temeiul altor dispoziții juridice din dreptul Uniunii decât cele din prezenta directivă. De asemenea, inițiatorul proiectului poate oferi o descriere a tuturor caracteristicilor proiectului și/sau a măsurilor vizate pentru evitarea sau prevenirea eventualelor efecte negative semnificative asupra mediului.

(5) Autoritatea competentă ia decizia pe baza informațiilor furnizate de inițiatorul proiectului în conformitate cu alineatul (4) și ținând seama, dacă este cazul, de rezultatele verificărilor preliminare sau ale evaluărilor efectelor asupra mediului efectuate în temeiul altor dispoziții juridice din dreptul Uniunii decât cele din prezenta directivă. Decizia se pune la dispoziția publicului și:

(a) în cazul în care s-a hotărât că este necesară o evaluare a impactului asupra mediului, enumeră motivele principale pentru care s-a solicitat o astfel de evaluare, făcând trimitere la criteriile relevante enumerate în anexa III; sau

(b) în cazul în care s-a decis că o evaluare a impactului asupra mediului nu este necesară, enumeră motivele principale pentru care nu s-a solicitat o astfel de evaluare, făcând trimitere la criteriile relevante enumerate în anexa III și, la propunerea inițiatorului proiectului, descrie toate caracteristicile proiectului și/sau măsurile vizate pentru evitarea sau prevenirea eventualelor efecte negative semnificative asupra mediului.

(6) Statele membre se asigură că autoritatea competentă ia decizia cât mai rapid posibil și în termen de cel mult 90 de zile de la data la care inițiatorul proiectului a transmis toate informațiile necesare în temeiul alineatului (4). În cazuri excepționale, ca de exemplu cele legate de natura, complexitatea, amplasarea și dimensiunea proiectului, autoritatea competentă poate prelungi termenul respectiv în vederea luării deciziei; în acest caz, autoritatea competentă informează în scris inițiatorul proiectului cu privire la motivele care justifică prelungirea și la data la care preconizează că va lua decizia.”

7 Anexa II.A la această directivă cuprinde lista „[i]nformațiilor care trebuie furnizate de inițiatorul proiectului cu privire la proiectele enumerate în anexa II”. Aceasta are următorul cuprins:

„(1) Descrierea proiectului, care să cuprindă, în special:
(a) o descriere a caracteristicilor fizice ale întregului proiect și, dacă este cazul, a lucrărilor de demolare;
(b) o descriere a amplasării proiectului, acordându-se o atenție specială sensibilității ecologice a zonelor geografice susceptibile de a fi afectate.

(2) O descriere a aspectelor de mediu susceptibile de a fi afectate în mod semnificativ de proiect.

(3) O descriere a tuturor efectelor semnificative probabile asupra mediului ale proiectului, în limita informațiilor disponibile privind aceste efecte, și care rezultă din:
(a) reziduurile și emisiile preconizate, precum și eliminarea deșeurilor, dacă este cazul;
(b) utilizarea resurselor naturale, în special a solului, a terenurilor, a apei și a biodiversității;

(4) Criteriile prevăzute în anexa III se iau în considerare, dacă este cazul, în momentul compilării informațiilor în conformitate cu punctele 1-3.”

8 Anexa III la această directivă prevede „[c]riterii de stabilire a situațiilor în care proiectele enumerate în anexa II ar trebui să facă obiectul unei evaluări a impactului asupra mediului”.

Directiva 2014/52

9 Potrivit considerentelor (11) și (29) ale Directivei 2014/52:

„(11) Măsurile luate pentru evitarea, prevenirea, reducerea și, dacă este posibil, compensarea efectelor negative semnificative asupra mediului, îndeosebi asupra speciilor și habitatelor protejate în temeiul [Directivei 92/43] și al Directivei [2009/147], ar trebui să contribuie la evitarea oricărei deteriorări a calității mediului și a oricărei pierderi nete a biodiversității, în conformitate cu angajamentele Uniunii [Europene] în contextul [Convenției Organizației Națiunilor Unite privind diversitatea biologică, semnată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992,] și cu obiectivele și acțiunile strategiei Uniunii în domeniul biodiversității până în 2020 stabilite în Comunicarea Comisiei [către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor] din 3 mai 2011 intitulată «Asigurarea noastră de viață, capitalul nostru natural: o strategie a UE în domeniul biodiversității pentru 2020» ([COM(2011) 244 final]).

[…]

(29) Atunci când stabilesc dacă este posibil ca proiectul să aibă efecte semnificative asupra mediului, autoritățile competente ar trebui să identifice cele mai relevante criterii care trebuie avute în vedere și să țină seama de eventualele informații disponibile ca urmare a altor evaluări prevăzute în dispozițiile juridice din dreptul Uniunii pentru a aplica în mod eficace și transparent procedura de încadrare. În această privință, este oportun să se specifice conținutul deciziei de încadrare, în special în cazul în care nu este necesară o evaluare a impactului asupra mediului. De asemenea, a ține seama de precizările nesolicitate furnizate de alte surse, cum ar fi membri ai publicului sau autorități publice, deși nu este necesară o consultare formală în etapa de încadrare, reprezintă o bună practică administrativă.”

Directiva 92/43

10 Articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43 prevede:

„Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, în funcție de obiectivele de conservare ale acestuia din urmă. În funcție de concluziile evaluării respective și în conformitate cu dispozițiile alineatului (4), autoritățile naționale competente aprobă planul sau proiectul doar după ce au constatat că nu are efecte negative asupra integrității sitului respectiv și, după caz, după ce au consultat opinia publică.”

11 Articolul 12 alineatul (1) din directivă prevede:

„Statele membre iau măsurile necesare pentru a institui un sistem de protecție riguroasă a speciilor de animale enumerate în anexa IV litera (a) în aria lor de extindere, interzicând:

(a) orice formă de capturare sau ucidere deliberată a specimenelor din aceste specii în natură;

(b) perturbarea deliberată a speciilor respective, în special în timpul perioadei de reproducere, cuibărire, hibernare și migrare;

(c) distrugerea deliberată sau culegerea ouălor din natură;

(d) deteriorarea sau distrugerea ariilor de reproducere sau de odihnă."

12 Litera (a) din anexa IV la directiva menționată menționează „[t]oate speciile" de lilieci care aparțin subordinului „*Microchiroptera*".

Dreptul irlandez

Regulamentul din 2001 privind amenajarea și dezvoltarea

13 Articolul 109 din Planning and Development Regulations 2001 (Regulamentul din 2001 privind amenajarea și dezvoltarea), în versiunea aplicabilă litigiului principal, prevede:

„[…]

(2B) (a) În cazul în care o cerere pentru o amenajare situată sub pragul stabilit nu este însoțită de un raport de evaluare a efectelor asupra mediului, dar este însoțită de informațiile specificate în anexa 7A și la alineatul (2A) sau în cazul în care un solicitant prezintă aceste informații agenției în conformitate cu o cerință prevăzută la alineatul (2) litera (b) punctul (ii), agenția examinează cel puțin natura, dimensiunea sau localizarea proiectului în vederea examinării.

(b) Agenția ia o decizie în cadrul verificării preliminare și

(i) în cazul în care stabilește că nu există o probabilitate reală de producere a unor efecte semnificative asupra mediului ca urmare a proiectului propus, aceasta decide că nu este necesară o evaluare a efectelor asupra mediului sau

(ii) în cazul în care stabilește că există o probabilitate reală de producere a unor efecte semnificative asupra mediului ca urmare a proiectului propus,

(I) constată că acest proiect ar putea avea astfel de efecte și

(II) printr-un aviz scris notificat solicitantului, îi solicită să prezinte o evaluare a efectelor asupra mediului și să se conformeze cerințelor articolului 112.

[…]

(4) (a) La luarea deciziei cadrul verificării preliminare în temeiul alineatului (2B) pentru a stabili dacă există sau nu există o probabilitate reală de producere a unor efecte semnificative asupra mediului ca urmare a amenajării propuse, agenția ia în considerare

(i) criteriile stabilite în anexa 7;

(ii) informațiile prezentate în conformitate cu anexa 7A;

(iii) informații suplimentare, dacă există, menționate la alineatul (2A) litera (a) și descrierea, dacă există, menționată la alineatul (2A) litera (b);

(iv) rezultatele disponibile, în cazul în care sunt relevante, ale verificărilor preliminare sau ale evaluărilor efectelor asupra mediului efectuate în temeiul altor acte legislative ale Uniunii decât [Directiva 2011/92] și

(v) efecte semnificative asupra unui sit, a unei zone, a unui spațiu, a unui loc sau a unui element în măsura corespunzătoare în ceea ce privește un proiect care s-ar afla pe sau în interiorul ori care ar putea avea un impact asupra

(I) unui sit european,

(II) unei zone care face obiectul unei comunicări în temeiul articolului 16 alineatul (2) litera (b) din Wildlife (Amendment) Act 2000 (No. 38 of 2000) [Legea nr. 38 din 2000 privind fauna și flora (modificare)];

(III) unei zone desemnate ca zonă de patrimoniu natural în temeiul articolului 18 din Legea nr. 38 din 2000 privind fauna și flora (modificare),

(IV) unor terenuri stabilite sau recunoscute ca rezervații naturale în sensul articolului 15 sau 16 din Wildlife Act 1976 (No. 39 of 1976) (Legea nr. 39 din 1976 privind fauna și flora);

(V) unor terenuri desemnate ca refugiu pentru faună și floră în temeiul articolului 17 din Legea nr. 39 din 1976 privind fauna și flora;

(VI) unui spațiu, unui sit sau unui element de interes ecologic a cărui prezervare, conservare sau protejare este un obiectiv al unui plan de amenajare sau al unui plan local de urbanism, al unui proiect de plan de amenajare sau al unui proiect de plan local de urbanism sau al unei propuneri de modificare a planului de amenajare pentru zona în care se propune amenajarea sau

(VII) unui plan sau a unui sit care a fost inclus de Ministrul Culturii, al Patrimoniului și al Regiunii Gaeltacht într-o listă propusă de zone de patrimoniu național publicată pe site-ul internet al serviciului parcurilor naționale și al vieții sălbatice.

(b) Luarea unei decizii de către agenție în cadrul verificării preliminare în temeiul alineatului (2B), cu privire la aspectul dacă există sau nu, după caz, o probabilitate reală a unor efecte semnificative asupra mediului care rezultă din proiectul de amenajare, inclusiv principalele motive și considerații în raport cu criteriile relevante enumerate în anexa 7 pe care se bazează această luare de decizie, precum și orice notificare în temeiul alineatului (2C) litera (c) se plasează și se păstrează împreună cu documentele referitoare la cererea de amenajare.

(5) În cazul în care determinarea efectuată în cadrul verificării preliminare în temeiul alineatului (2B) indică faptul că amenajarea propusă nu poate avea efecte semnificative asupra mediului, iar solicitantul a furnizat, în temeiul alineatului (2A) litera (b), o descriere a elementelor, dacă există, ale amenajării propuse și a măsurilor, dacă există, avute în vedere pentru a evita sau a preveni ceea ce altfel ar fi putut constitui efecte negative semnificative asupra mediului, agenția precizează aceste elemente, dacă există, și măsurile respective, dacă există, în această luare de decizie.

[…]”

14 Articolul 299B alineatul (2) din acest regulament prevede:

„(b) (i) Atunci când informațiile prevăzute la alineatul (1) litera (b) punctul (ii) (II) au fost furnizate de solicitant, agenția efectuează cel puțin o examinare a naturii, a dimensiunii sau a localizării amenajării în scopul unei determinări efectuate în cadrul verificării preliminare.

(ii) Agenția ia o decizie în cadrul verificării preliminare și

(I) în cazul în care stabilește că nu există o probabilitate reală de producere a unor efecte semnificative asupra mediului ca urmare a proiectului propus, aceasta decide că nu este necesară o evaluare a efectelor asupra mediului sau

(II) în cazul în care stabilește că există o probabilitate reală de producere a unor efecte semnificative ca urmare a amenajării propuse,

(A) constată că amenajarea ar avea probabil astfel de efecte și

(B) refuză să interacționeze cu solicitantul în conformitate cu articolul 8 alineatul (3) litera (a) din Planning and Development (Housing and Residential Tenancies) Act 2016 [Legea din 2016 privind planificarea și dezvoltarea (locuințe) și închirierile rezidențiale (denumită în continuare «Legea din 2016»)]”.

Legea din 2016

15 Articolul 8 alineatul (3) din Legea din 2016 are următorul cuprins:

„(a) Agenția poate decide să refuze să dea curs unei cereri formulate în temeiul articolului 4 alineatul (1) în cazul în care consideră că solicitantul unei autorizații sau raportul de evaluare a efectelor asupra mediului sau declarația de impact Natura, dacă aceasta este situația, este insuficientă sau incompletă, ținând seama în special de regulamentele de autorizare și de orice reglementare adoptată în temeiul articolului 12 sau al articolului 177 din [Planning and Development Act 2000 (Legea din 2000 privind amenajarea teritoriului și dezvoltarea)] sau de orice consultare efectuată în temeiul articolului 6.

[…]”

16 Articolul 9 din Legea din 2016 prevede la alineatul 5:

„În cazul în care agenția nu și-a exercitat atribuțiile în temeiul articolului 8 alineatul (3) pentru a refuza să dea curs unei cereri, nicio dispoziție a acestui alineat nu trebuie interpretată în sensul că împiedică agenția să refuze acordarea unei autorizații pentru un proiect de amenajare strategică de locuințe în ceea ce privește o cerere în temeiul articolului 4 atunci când consideră că amenajarea tipului propus ar fi prematură din cauza caracterului inadecvat sau incomplet al raportului de evaluare a efectelor asupra mediului sau al declarației de impact Natura prezentate împreună cu cererea de autorizare, dacă este necesar.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

17 Litigiul principal privește un proiect de amenajare strategică pentru construirea a 123 de apartamente și lucrările aferente acesteia, în Ballincollig (Irlanda).

18 În vederea cererii de autorizare a acestui proiect, a fost efectuat un studiu al arborilor și au fost pregătite două rapoarte de examinare prealabilă în numele inițiatorului proiectului, primul în vederea evaluării efectelor proiectului menționat asupra mediului vizat de Directiva 2011/92 (denumită în continuare „EEM”), iar al doilea în vederea evaluării corespunzătoare a impactului aceluiași proiect asupra siturilor desemnate ca arii speciale de conservare sau arii de protecție specială, prevăzută la articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43.

19 Primul raport nu include o analiză specifică a faunei și florei, nu face referire la impactul aceluiași proiect asupra liliecilor, iar tabelul de evaluare pe care îl conține nu se referă la biodiversitate. În al doilea raport nu ar exista nicio mențiune specială a impactului efectiv al acestuia asupra liliecilor, acest al doilea raport necuprinzând decât o referire generală la faptul că „perturbările cauzate faunei pot rezulta, direct din pierderea habitatului (de exemplu adăposturile pentru lilieci), sau indirect din zgomot, din vibrații și din intensificarea activităților asociate construcției și exploatării”. Singura referire la biodiversitate s-ar regăsi în al doilea raport menționat, care ar face însă referire numai la siturile Natura 2000, mai degrabă decât la ecosistemul sitului de amenajare în sine.

20 În ceea ce privește evaluarea arboricolă, aceasta a fost realizată timp de o singură zi și a identificat 13 arbori care trebuiau tăiați. În cadrul acestei evaluări, utilizarea efectivă sau potențială a arborilor de lilieci sau chestiunea dacă situl în cauză era utilizat de aceștia pentru căutarea hranei sau pentru deplasări nu ar fi fost luate în considerare. Cu toate acestea, în timp ce raportul de examinare prealabilă referitor la EEM ar propune conservarea vegetației existente pe acest sit „în măsura posibilului” și ar afirma că ameliorarea sa prin noi măsuri de amenajare peisagistică ar conduce la un impact pozitiv al proiectului în discuție în litigiul principal asupra biodiversității, un anumit număr de arbori ar fi tăiați în fapt, dintre care un anumit număr de chiparoși și doi dintre cei șase stejari prezenți pe situl menționat.

21 La 7 iulie 2020, reclamanta din litigiul principal a prezentat agenției observații arătând că situl de amenajare propus era situat în imediata vecinătate a unui coridor biologic pe râul Lee, raportând observații vizuale ale liliecilor pe același sit și semnalând, întemeindu-se pe un studiu al faunei liliecilor realizat în anul 2016, printre altele că „[s]tudiile actuale privind liliecii din imediata vecinătate [indicau] că există o varietate de specii diverse de lilieci care utilizează coridorul riveran și [că] impactul decisiv asupra acestor animale [decurgea] din pierderea potențială a adăposturilor și din perturbarea itinerariilor de deplasare”.

22 La 11 septembrie 2020, examinatorul a recomandat acordarea unei autorizații. Acesta a apreciat că, în general, situl în cauză nu oferea habitate adecvate pentru animalele sălbatice sau pentru speciile demne de conservare, dar a afirmat că tăierea arborilor trebuia realizată în conformitate cu recomandările unui ecolog calificat în mod corespunzător pentru a evita un impact potențial al proiectului în discuție în litigiul principal asupra liliecilor. Examinatorul nu a efectuat o examinare prealabilă a EEM, înlăturând necesitatea unei astfel de examinări prealabile în urma unui studiu preliminar.

23 Printr-o decizie din 16 septembrie 2020, agenția a autorizat acest proiect fără să fi solicitat o EEM și fără să fi colectat alte informații privind prezența liliecilor. Astfel, pe baza propriei examinări prealabile referitoare la necesitatea de a supune proiectul unei EEM, ea a considerat că „raportul cu privire la acest subiect, prezentat de inițiatorul proiectului, [identifica] și [descria] în mod adecvat efectele directe, indirecte și cumulative ale amenajării propuse asupra mediului” și a concluzionat că, „din cauza naturii, a dimensiunilor și a localizării sitului în cauză, este puțin probabil ca amenajarea propusă să aibă efecte semnificative asupra mediului”. Inițiatorului

proiectului nu i-a fost solicitată nicio informație suplimentară în urma observațiilor reclamantei din litigiul principal. Cu toate acestea, în conformitate cu o recomandare formulată de examinator, autorizația astfel acordată cuprinde următoarea condiție:

„21. Arborii care trebuie îndepărtați pe sit trebuie tăiați la sfârșitul verii sau toamnei. Orice poluare suferită de lilieci în sit trebuie să aibă loc astfel încât să se convină în scris cu autoritatea competentă în materie de urbanism, pe baza avizului unui ecolog calificat.

Motive: În interesul conservării naturii."

24 Sesizată de reclamanta din litigiul principal cu o acțiune împotriva acestei decizii, High Court (Înalta Curte, Irlanda), care este instanța de trimitere, ridică, în primul rând, problema dacă Directiva 2011/92 impune printre altele ca inițiatorul proiectului să colecteze toate informațiile relevante privind speciile sau habitatele care ar putea fi afectate de proiectul în cauză prin realizarea sau prin colectarea unor studii științifice adecvate pentru a înlătura orice îndoială cu privire la efectele semnificative ale acestuia asupra unor astfel de specii sau habitate. În plus, aceasta ridică problema obligațiilor care se impun, dacă este cazul, inițiatorului proiectului și autorității competente în ipoteza în care un terț îi furnizează acesteia din urmă informații suplimentare în mod obiectiv de natură să dea naștere unei îndoieli cu privire la efectele proiectului respectiv asupra mediului.

25 În această privință, instanța de trimitere ridică problema pragului care trebuie aplicat, și anume dacă agenția trebuie să înlăture orice îndoială rezonabilă cu privire la efectele semnificative ale proiectului menționat asupra mediului sau pur și simplu să adopte o decizie „rezonabilă" în temeiul documentelor de care dispune. Potrivit acestei instanțe, dacă o decizie de a exclude necesitatea unei EEM depinde de excluderea oricărei îndoieli rezonabile, decizia de a nu efectua o EEM în speță ar fi nelegală. În schimb, ar exista factori care ar face ca decizia agenției să fie rezonabilă în cazul în care testul ar privi mai degrabă caracterul rezonabil al unei astfel de decizii decât excluderea oricărei îndoieli.

26 În al doilea rând, instanța de trimitere ridică problema incidenței asupra aspectelor menționate la punctele 24 și 25 din prezenta hotărâre a faptului că îndoielile exprimate în observațiile reclamantei din litigiul principal din 7 iulie 2020 privesc specii care intră sub incidența protecției stricte prevăzute la articolul 12 din Directiva 92/43.

27 În aceste condiții, High Court (Înalta Curte, Irlanda) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 4 alineatul (4) din Directiva [2011/92] și/sau punctul 3 din anexa II.A la aceasta, interpretate în lumina principiului precauției, au ca efect, în cazul în care trebuie furnizate informațiile prevăzute în această anexă la directivă și în cazul în care autorității competente i se prezintă indicii că o specie sau un habitat ar putea fi afectate de proiect, faptul că inițiatorul proiectului în cauză trebuie să obțină toate informațiile pertinente privind speciile sau habitatele care ar putea fi afectate de proiect, prin realizarea sau obținerea de studii științifice capabile să înlăture îndoielile cu privire la efectele semnificative asupra unor asemenea specii sau habitate, și că, în lipsa rezultatelor acestor studii, autoritatea competentă trebuie să fie informată în legătură cu acest fapt și obligată să acționeze în lipsa unor informații suficiente pentru a exclude orice îndoială cu privire la aspectul dacă proiectul menționat va avea efecte semnificative asupra mediului?

2) Articolul 4 alineatul (4) din [Directiva 2011/92] și/sau punctul 3 din anexa II.A la aceasta, interpretate în lumina principiului precauției, au ca efect, în cazul în care trebuie furnizate informațiile prevăzute în această anexă la directivă, faptul că autoritatea competentă este obligată să înlăture orice dubiu cu privire la posibilitatea unor efecte semnificative ale unui proiect asupra mediului în cazul în care propune ca acest proiect să nu fie supus unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10 din directiva menționată și, prin urmare, că, atunci când, în cursul procesului de stabilire prevăzut la articolul 4 alineatul (2) din aceeași directivă, o autoritate competentă nu dispune în mod obiectiv de suficiente informații pentru a exclude îndoielile cu privire la aspectul dacă același proiect va avea efecte semnificative asupra mediului, proiectul va trebui să facă obiectul unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10 din directivă?

3) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este, în general, negativ, consecințele menționate se produc în măsura în care efectul semnificativ pe care le-ar putea avea asupra mediului privește specii care ar putea fi afectate de proiectul în cauză în situația în care aceste specii beneficiază de o protecție strictă în conformitate cu articolul 12 din [Directiva 92/43], ținând seama printre altele de importanța unor asemenea specii astfel cum este ea recunoscută la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din [Directiva 2011/92] și în considerentul (11) al Directivei [2014/52]?

4) Articolul 4 alineatul (4) din [Directiva 2011/92] și/sau punctul 3 din anexa II.A la aceasta, interpretate în lumina principiului precauției, au ca efect faptul că, în cazul în care, în urma furnizării de informații de către inițiatorul proiectului în temeiul acestei anexe la directivă, o altă parte furnizează autorității competente informații suplimentare care pot da naștere în mod obiectiv unei îndoieli cu privire la efectul proiectului în cauză asupra mediului, fie inițiatorul proiectului este obligat să furnizeze autorității competente informații suplimentare care să înlăture astfel de îndoieli sau să informeze autoritatea competentă cu privire la lipsa unor astfel de informații, fie autoritatea competentă însăși este obligată să obțină informații suplimentare care să înlăture astfel de îndoieli sau, în subsidiar, să stabilească faptul că este necesară o evaluare în conformitate cu articolele 5-10 din [Directiva 2011/92] în lipsa unor informații suficiente pentru a înlătura îndoielile cu privire la faptul că proiectul va avea efecte semnificative asupra mediului?

5) În cazul în care răspunsul la a patra întrebare este, în general, negativ, consecințele menționate se produc în măsura în care efectul semnificativ al proiectului în cauză pe care l-ar putea avea asupra mediului privește specii care ar putea fi afectate de proiect în situația în care aceste specii beneficiază de o protecție strictă în conformitate cu articolul 12 din Directiva 92/43, ținând seama în special de importanța unor asemenea specii, astfel cum este ea recunoscută la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din [Directiva 2011/92] și în considerentul (11) al Directivei [2014/52]?”

Cu privire la întrebările preliminare

28 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatele (4)-(6) din Directiva 2011/92 trebuie interpretat în sensul că, în ipoteza în care, în cadrul unei proceduri de verificare preliminară desfășurate în temeiul acestei dispoziții, un terț a furnizat autorității competente informații în mod obiectiv de natură să dea naștere unei îndoieli cu privire la efectele semnificative potențiale ale acestui proiect asupra mediului, în special cu privire la o specie protejată în temeiul Directivei

92/43, inițiatorul proiectului sau, după caz, autoritatea competentă însăși trebuie să obțină toate informațiile relevante pentru a înlătura orice îndoială cu privire la aceste efecte și că această autoritate trebuie să decidă că o EEM este necesară dacă o astfel de îndoială nu poate fi exclusă.

29 Trebuie amintit că articolul 2 alineatul (1) din Directiva 2011/92 impune ca proiectele care pot avea efecte importante asupra mediului, în sensul articolului 4 din aceasta coroborat cu anexele I sau II la această directivă, să fie supuse evaluării respective înainte de acordarea autorizației (Hotărârea din 28 februarie 2018, Comune di Castelbellino, C-117/17, EU:C:2018:129, punctul 24 și jurisprudența citată).

30 Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2011/92 precizează că, sub rezerva articolului 2 alineatul (4) din această directivă, proiectele enumerate în anexa I la aceasta se supun unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10 din directiva menționată. Astfel, se consideră că aceste proiecte prezintă în mod necesar un risc de efecte semnificative asupra mediului.

31 Pentru proiectele enumerate în anexa II la Directiva 2011/92, articolul 4 alineatul (2) din aceasta prevede că statele membre stabilesc dacă proiectul trebuie supus EEM pe baza unei analize de la caz la caz sau pe baza pragurilor sau a criteriilor fixate de statul membru vizat sau, după caz, pe baza ambelor proceduri. Astfel cum reiese din coroborarea acestei dispoziții cu considerentul (9) al directivei menționate, proiectele respective nu prezintă efecte semnificative asupra mediului în orice situație, astfel încât ar trebui evaluate numai dacă statele membre consideră că ar putea avea astfel de efecte.

32 În această privință, articolul 4 alineatul (3) din Directiva 2011/92 precizează că statele membre pot stabili praguri sau criterii pentru a hotărî când nu trebuie supuse proiectele deciziei în conformitate cu alineatele (4) și (5) sau EEM și/sau praguri sau criterii pentru a hotărî când sunt supuse, în orice caz, proiectele unei EEM fără a face obiectul unei decizii în conformitate cu alineatele (4) și (5) menționate.

33 În sfârșit, atunci când statele membre decid să solicite o astfel de determinare, alineatele (4) și (5) prevăd o procedură de verificare preliminară care se desfășoară după cum urmează.

34 În primul rând, inițiatorul proiectului furnizează informații cu privire la caracteristicile proiectului în cauză și la efectele semnificative pe care acesta le poate avea asupra mediului. Lista detaliată a informațiilor care trebuie furnizate este indicată în anexa II.A la Directiva 2011/92. Aceste informații trebuie să includă descrierea elementelor de mediu care ar putea fi afectate în mod semnificativ de proiect, precum și o descriere a tuturor efectelor semnificative probabile asupra mediului ale proiectului, în limita informațiilor disponibile privind aceste efecte. De asemenea, inițiatorul proiectului poate oferi o descriere a tuturor caracteristicilor proiectului și/sau a măsurilor vizate pentru evitarea sau prevenirea eventualelor efecte negative semnificative asupra mediului.

35 În al doilea rând, autoritatea competentă ia decizia pe baza informațiilor furnizate de inițiatorul proiectului, ținând seama de criteriile de selecție relevante stabilite în anexa III la Directiva 2011/92.

36 În acest cadru, se ține seama de asemenea, dacă este cazul, pe de o parte, de către inițiatorul proiectului, de rezultatele disponibile ale altor evaluări relevante ale efectelor proiectului în cauză asupra mediului realizate în temeiul unor acte legislative ale Uniunii, altele decât Directiva

2011/92, și, pe de altă parte, de către autoritatea competentă, de rezultatele verificărilor preliminare sau ale evaluărilor efectelor asupra mediului efectuate în temeiul unor astfel de acte legislative.

37 În al treilea rând, decizia se pune la dispoziția publicului și enumeră printre altele motivele principale pentru care s-a solicitat sau nu o EEM făcând trimitere la criteriile relevante enumerate în anexa III la Directiva 2011/92.

38 În schimb, Directiva 2011/92 nu prevede în mod expres o obligație de consultare a publicului în cursul acestei proceduri de verificare preliminară. Astfel, considerentul (29) al Directivei 2014/52, care explică obiectivul urmărit de articolul 4 alineatele (4)-(6) din Directiva 2011/92, precizează că „a ține seama de precizările nesolicitate furnizate de alte surse, cum ar fi membri ai publicului sau autorități publice […] reprezintă o bună practică administrativă”, menționând în același timp că „nu este necesară o consultare formală în etapa de încadrare”.

39 De asemenea, Directiva 2011/92 nu definește situațiile în care autoritatea competentă ar putea sau ar trebui să solicite inițiatorului proiectului să furnizeze informații suplimentare.

40 În consecință, Directiva 2011/92 nu prevede în mod explicit obligația autorității competente, în urma observațiilor care i-au fost prezentate de o parte terță cu privire la eventuale efecte semnificative ale proiectului în cauză asupra mediului, de a solicita inițiatorului proiectului informații suplimentare sau de a colecta ea însăși aceste informații.

41 Cu toate acestea, potrivit jurisprudenței Curții, din articolul 2 alineatul (1) din Directiva 2011/92 se deduce că o EEM trebuie realizată de îndată ce există o probabilitate sau un risc ca proiectul în cauză să aibă efecte semnificative asupra mediului. Ținând seama de principiul precauției, care este unul dintre fundamentele politicii de protecție de un nivel ridicat urmărite de Uniune în domeniul mediului, în lumina căruia trebuie interpretată Directiva 2011/92, se consideră că un astfel de risc există atunci când nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că acest proiect poate avea efecte semnificative asupra mediului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 31 mai 2018, Comisia/Polonia, C-526/16, EU:C:2018:356, punctele 66 și 67, precum și jurisprudența citată).

42 Rezultă că, în cadrul procedurii de verificare preliminară, care urmărește să stabilească dacă o EEM este necesară, revine autorității competente sarcina de a lua în considerare toate informațiile relevante de care dispune, inclusiv informațiile care i-au fost prezentate în mod spontan de un terț, atunci când aceste informații conțin elemente obiective care îi permit să aprecieze existența unui risc ca proiectul să aibă efecte semnificative asupra mediului.

43 Pe de altă parte, în ipoteza în care, pe baza informațiilor care îi sunt puse la dispoziție de o parte terță, autoritatea competentă consideră că nu se poate exclude posibilitatea ca proiectul în cauză să aibă efecte semnificative asupra mediului, aceasta trebuie să permită inițiatorului proiectului să îi furnizeze informații suplimentare înainte de a decide dacă o EEM este sau nu este necesară pentru acest proiect. Astfel, după cum reiese din modul de redactare a articolului 4 alineatele (4) și (5) din Directiva 2011/92, inițiatorul proiectului are un rol preponderent în ceea ce privește furnizarea informațiilor care permit autorității competente să procedeze la stabilirea sa. Or, în acest scop și în special în vederea limitării obligației de a realiza o evaluare a efectelor asupra mediului numai la proiectele care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului, această autoritate trebuie să dispună de cele mai complete informații posibile.

44 În plus, autoritatea competentă nu poate concluziona că există riscul ca proiectul să aibă efecte semnificative asupra mediului pe motiv că informațiile furnizate de inițiatorul proiectului sunt incomplete fără să îi fi solicitat în prealabil să furnizeze informații suplimentare.

45 În schimb, în ipoteza în care, în pofida elementelor prezentate de o parte terță, autoritatea competentă poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că proiectul în cauză poate avea efecte semnificative asupra mediului, această autoritate poate decide că o EEM nu este necesară fără a fi obligată să îi solicite inițiatorului proiectului să îi furnizeze informații suplimentare.

46 Trebuie adăugat, pe de o parte, că, potrivit jurisprudenței Curții, se consideră că un proiect poate avea efecte semnificative asupra mediului atunci când, prin natura sa, riscă să transforme în mod substanțial sau ireversibil factori de mediu precum fauna și flora, solul sau apa, indiferent de dimensiunile sale (Hotărârea din 31 mai 2018, Comisia/Polonia, C-526/16, EU:C:2018:356, punctul 65 și jurisprudența citată).

47 Pe de altă parte, astfel cum a statuat deja Curtea, modul de redactare a articolului 2 alineatul (1) din Directiva 2011/92 este în esență asemănător cu cel al articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 septembrie 2004, Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, punctul 42).

48 În această privință, potrivit jurisprudenței Curții, condiția prevăzută la articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43 implică faptul că, în cazul în care există îndoieli cu privire la lipsa unor efecte semnificative, este necesar să se efectueze o astfel de evaluare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 mai 2011, Comisia/Belgia, C-538/09, EU:C:2011:349, punctul 41 și jurisprudența citată). Cu toate acestea, Curtea a statuat de asemenea că acest articol 6 alineatul (3) trebuie interpretat în sensul că, atunci când o autoritate competentă a unui stat membru decide să autorizeze un plan sau un proiect care poate afecta un sit protejat în temeiul acestei directive fără a impune o evaluare corespunzătoare, în sensul acestei dispoziții, autoritatea menționată trebuie să indice în mod suficient motivele care i-au permis, prealabil acordării unei asemenea autorizații, să dobândească certitudinea, în pofida avizelor contrare și a îndoielilor rezonabile eventual exprimate în acestea, că este exclusă orice îndoială științifică rezonabilă cu privire la posibilitatea ca proiectul respectiv să afecteze situl în mod semnificativ (Hotărârea din 15 iunie 2023, Eco Advocacy, C-721/21, EU:C:2023:477, punctul 43).

49 Este necesar să se deducă de aici că, în contextul unei proceduri de verificare preliminară efectuate în temeiul Directivei 2011/92, sunt necesare două condiții pentru ca, ținând seama de observațiile care i-au fost prezentate de un terț, autoritatea competentă să fie obligată să solicite inițiatorului proiectului să îi furnizeze informații suplimentare. Pe de o parte, aceste observații trebuie să privească efectele potențiale „semnificative” ale proiectului în cauză asupra mediului. Pe de altă parte, este necesar ca observațiile menționate să fie efectiv de natură să se opună concluziei potrivit căreia este exclusă orice îndoială științifică rezonabilă cu privire la posibilitatea unor efecte semnificative ale acestui proiect asupra mediului.

50 Va reveni instanței de trimitere sarcina de a stabili dacă, ținând seama de elementele de care dispunea agenția la momentul adoptării deciziei din 16 septembrie 2020, inclusiv cele care i-au fost prezentate de reclamanta din litigiul principal în cadrul observațiilor sale din 7 iulie 2020, această agenție putea dobândi certitudinea, în pofida elementelor cuprinse în observațiile menționate, că era exclusă orice îndoială științifică rezonabilă cu privire la posibilitatea ca proiectul în discuție în litigiul principal să aibă efecte semnificative asupra mediului, în special asupra speciilor protejate în temeiul Directivei 92/43.

51 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că articolul 4 alineatele (4)-(6) din Directiva 2011/92 trebuie interpretat în sensul că, în ipoteza în care, în cadrul unei proceduri de verificare preliminară desfășurate în temeiul acestei dispoziții, un terț a furnizat autorității competente elemente obiective cu privire la efectele semnificative potențiale ale acestui proiect asupra mediului, în special cu privire la o specie protejată în temeiul Directivei 92/43, autoritatea respectivă trebuie să solicite inițiatorului proiectului să îi furnizeze informații suplimentare și să țină seama de acestea înainte de a decide că o EEM este sau nu necesară pentru proiectul menționat. În schimb, în ipoteza în care, în pofida observațiilor prezentate autorității amintite de această parte terță, se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, posibilitatea ca proiectul respectiv să aibă efecte semnificative asupra mediului, aceeași autoritate poate decide că o EEM nu este necesară, fără a fi obligată să îi solicite inițiatorului proiectului să îi furnizeze informații suplimentare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

52 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

Articolul 4 alineatele (4)-(6) din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014,

trebuie interpretat în sensul că

în ipoteza în care, în cadrul unei proceduri de verificare preliminară desfășurate în temeiul acestei dispoziții, un terț a furnizat autorității competente elemente obiective cu privire la efectele semnificative potențiale ale acestui proiect asupra mediului, în special cu privire la o specie protejată în temeiul Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2013/17/UE din 13 mai 2013, autoritatea respectivă trebuie să solicite inițiatorului proiectului să îi furnizeze informații suplimentare și să țină seama de acestea înainte de a decide că o evaluare a efectelor asupra mediului este sau nu necesară pentru proiectul menționat. În schimb, în ipoteza în care, în pofida observațiilor prezentate autorității amintite de această parte terță, se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, posibilitatea ca proiectul respectiv să aibă efecte semnificative asupra mediului, aceeași autoritate poate decide că o evaluare a efectelor asupra mediului nu este necesară, fără a fi obligată să îi solicite inițiatorului proiectului să îi furnizeze informații suplimentare.

Semnături